

A hungarológia hírei

A Társaság szervezeti élete

*A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság végrehajtó bizottságának
tizenharmadik ülése*
Budapest, 1990. szeptember 2.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság végrehajtó bizottsága 1990. szeptember 2-án Budapesten, a Kongresszusi Központ különtermében tartotta meg tizenharmadik tanácskozását. Az ülést – melyen *Denis Sinor* (USA) alelnök és *Balázs Mihály* (Magyarország), *Gianpiero Cavaglia* (Olaszország), *George F. Cushing* (Anglia), *Domokos Géza* (Románia), *Hasan Eren* (Törökország), *Hajdú Péter* (Magyarország), *Valentin Kelmakov* (Szovjetunió), *Kibédi Varga Áron* (Hollandia), *Božidar Kovaček* (Jugoszlávia), *Jean-Luc Moreau* (Franciaország), *Nagy Péter* (Magyarország), *Rédei Károly* (Ausztria), *Szabolcsi Miklós* (Magyarország), *Szegedy-Maszák Mihály* (Magyarország), *Viljo Tervonen* (Finnország), *Tokunaga Yasumoto* (Japán) vezetőségi tag nem tudott részt venni – *Bo Wickman* elnök vezette. Meghívott vendégként jelen volt a tanácskozáson *Csákány Béla*, a József Attila Tudományegyetem rektora, a III. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előkészítő bizottságának elnöke, *Kristó Gyula* egyetemi tanár, a szervező bizottság elnöke és *Monok István* könyvtáros, mindkét bizottság titkára. *Bo Wickman* elnök örömmel üdvözölte a vezetőség Romániából érkezett két tagját, *Faragó Józsefet* és *Szabó Zoltánt*, akik évek óta most először vehettek részt ismét az ülésen. A vezetőség egyperces néma felállással emlékezett meg az elhunyt alelnökről, *Király Istvánról*.

A tanácskozás első napirendi pontjaként *Kristó Gyula* és *Monok István* tájékoztatta a vezetőséget a szegedi kongresszus előkészületeiről. A szervezők elkészítették az eddig bejelentett előadások tematikai csoportosítását, egyelőre azonban csak a szekciók kereteit, hiszen a második körlevelet eddig a vártnál kevesebben küldték vissza. Várható azonban, hogy a sok előadás miatt több szekciót kell párhuzamosan működtetni. A szervezők szeretnék elkerülni, hogy azonos témájú előadások éppen egy időben hangozzanak el. Az előkészítő bizottság öt plenáris előadást javasolt, felkért előadókkal.

Sajnos, a Magyarországon végbement kedvező változások nem minden szempontból jelentenek előnyt a kongresszus megrendezéséhez. Minden átalakulóban van, az árak emelkednek, az eddigi támogató intézmények egy része megszűnt, a jogutód pedig már nem vállalja az áldozatot. Mindenképpen szponzorokat kell találni a rendezvény támogatására, mert a részt venni szándékozók sem tudják teljes mértékben

fedezni a költségeket. Támogatás várható a Fédération Internationale des Langues et Littératures Modernes-től, s a Művelődési és Közoktatási Minisztérium pedig máris jelentős összegeket utalt át.

A szervezők elmondták, hogy a jelentkezési határidő meghosszabbításával lehetőséget akarnak adni azoknak is, akik eddig elmulasztották részvételi szándékuk bejelentését.

Klaniczay Tibor főtitkár a végrehajtó bizottság nevében kijelentette, hogy a vezetőség teljes megnyugvással vette tudomásul a tájékoztatást és köszönetet mondott mindkét bizottságnak a kitűnő munkáért.

1991-ben a Közgyűlésnek meg kell újítania a Társaság vezetőségét. A választás előkészítését a *jelölő bizottság* végzi, s az eddigi munkáról a bizottság elnöke, *Balassa Iván* számolt be. Ismertette az alapszabály azon pontjait, melyek szerint több mandátum lejár, s a vezetőség néhány tagja pedig bejelentette lemondási szándékát is, tehát ezekre a posztokra új tisztségviselőket kell választani. *Balassa Iván* ismertette a beérkezett javaslatokat. A végrehajtó bizottság tagjai elsősorban a jelölőlista összeállításának elvi kérdéseit vitatták meg, mérlegelve, hogyan lehet helyes arányt kialakítani a vezetőség összetételén belül a különböző tudományterületek művelői között, földrajzi szempontok szerint, valamint annak érdekében, hogy a vezetőség valóban reprezentálja a Társaság nemzetközi jellegét, s kellő arányban képviselje a nem magyar anyanyelvű hungarológusokat. Többen javasolták azt is, hogy az újonnan megválasztandó vezetőségi tagok elsősorban a fiatalabb kutatók és oktatók köréből kerüljenek ki. *Balassa Iván*, megköszönve az elhangzott véleményeket és javaslatokat ígéretet tett arra, hogy a jelölő bizottság sok szempontot egyeztető, választási lehetőségeket is tartalmazó listát terjeszt véleményezésre 1991-ben a vezetőség elé.

Már az 1986-os kongresszus idején felvetődött, hogy a Társaság munkájába jobban be kellene vonni a történészeket is, hiszen a magyar történelem kutatása is hungarológiai diszciplína. *Klaniczay Tibor* főtitkár ismertette az *alapszabálynak* azokat a pontjait, amelyeken e cél érdekében változtatni kellene, s figyelmeztetett arra is, hogy mindez a Társaság nevének esetleges megváltozásával, s a taglétszám jelentős növekedésével járna. *Czigány Lóránt* hozzászólásában kifejtette, hogy sem jónak, sem szükségesnek nem látja a Társaság ilyen irányú átalakulását, hiszen így olyan tudományterületet vállalna fel a Társaság, amelynek már rég óta megvannak a jól működő intézményei. A Társaság megalakulásakor a magyar filológiának semmiféle szervezete, intézménye, képvisellete nem volt. Amellett a Társaság egyéni tagja eddig is lehetett történész, de régész, művelődés- és művészet-, vagy zenetörténész is. *Kristó Gyula* szerint is radikálisan átalakítaná a Társaság jelenlegi struktúráját a történészek ilyen arányú bekerülése, s ráadásul a magyar történelem szervezete, képvisellete sokkal jobban kiépített, mint a Társaság által képviselt diszciplínaké. De esetleg kultúra-, civilizáció- vagy művelődéstörténet megfogalmazás bekerülhet az alapszabályba, hiszen a Társaság tagjai saját szakterületük keretein belül ezt a kutatást is művelik. A végrehajtó bizottság többsége sem tartotta szükségesnek a Társaság kereteinek ilyen irányú tágítását. *Bo Wickman* elnök felkérte *Klaniczay Tibor* főtitkárt, hogy a vezetőség következő ülésére – az elhangzottak figyelembevételével – készítsen javaslatot.

Klaniczay Tibor felhívta a vezetőség figyelmét arra, hogy 1991-ben ismét lehet

átadni *Lotz-érmeket*, viszont a *Lotz-bizottság* jelenleg már csak egy tagból áll. Javasolta, hogy válasszon új bizottságot a vezetőség, elnök maradjon *Ilia Mihály*, tagok pedig *Görömbei András* és *Paul Kokla* legyenek. A vezetőség egyetértett a javaslattal, s megszavazta a bizottság névsorát. *Jankovics József* főtítkárhelyettes kérte a végrehajtó bizottság tagjait, hogy év közben juttassák el javaslataikat mind a Lotz-bizottsághoz, mind a *Szirmai Endre-díj* kuratóriumához, mert 1991-ben mindkét díjat át lehet adni.

A *IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus* előkészítéséről *Amedeo Di Francesco* és *Sárközy Péter* tájékoztatta a vezetőséget. Megerősítették a szándékot, hogy a római és a nápolyi egyetem rendezné a tanácskozást, s ennek érdekében – még nem hivatalos – lépéseket is tettek egyetemeken. Remélhetően az Olasz Akadémia is támogatná a rendezvényt. Kérték a végrehajtó bizottságot, hatalmazza fel őket, hogy a szükséges hivatalos intézkedéseket megegyezően tegyék meg. A római és a nápolyi egyetemek fogadókésztségét biztosító szükséges garanciák megnyerése után az 1991-es közgyűlésen már az egész kongresszus konkrét és részletes tervét szeretnék előterjeszteni.

Jankovics József főtítkárhelyettes ismertette a Társaság megjelent és megjelenés előtt álló kiadványait. A *bécsi kongresszus előadásait* közreadó kötet második része még nem jelent meg, a korrektúrafordulók nagyon elhúzódtak, s a számítógépes szedés külön bonyodalmakat okozott. Arra van csak remény, hogy a kötet 1991 első negyedében jelenik meg. A *Hungarológiai Értesítő* 1987. IX/3–4. száma augusztus végén hagyta el a nyomdát, megjelenés előtt áll az 1988. X/1–2. szám is. Nyomdában van két további kötet is, melyek 1991 első negyedében napvilágot látnak. Ebben az évben a Társaság anyagi segítséget kapott az *Osvát Alapítványtól* és a *Kulturális és történelmi emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása program* tanácsától. A *Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete* pedig vállalta egy szám anyagának térítésmentes szedését. Mindez igen nagy segítség, mert a lap előállításának költségei egyre növekednek, vásárlóköre szűk, a Társaság tagjai – tagdíjuk ellenében, amely kevesebb, mint egy-egy szám előállítási költsége – illetményként kapják, s a postaköltség is több, mint egy szám kereskedelmi ára.

Megjelent a Társaságot bemutató *angol nyelvű füzet* is, melyet *Richard Aczél* fordított, s remélhető, hogy a szegedi kongresszus előtt hasznos propagandának bizonyul.

A *Hungarian Studies*-ről *Kósa László* szerkesztőbizottsági tag ismertette a felelős szerkesztő, *Szegedy-Maszák Mihály* tájékoztatóját. Hosszú várakozás után végre megjelent a folyóirat 1987-es, összevont évfolyama, s utána hamarosan az 1988-as számok is. A szerkesztőség átadta az Akadémiai Kiadónak a teljes 1989-es és 1990-es évfolyam anyagát is, ezen kötetek nyomdai munkálatai is folynak, megjelenésük 1991 elején remélhető. A szerkesztőség arra törekszik – fordítási nehézségek és költségek miatt –, hogy elsősorban külföldi szerzőktől közöljön, de a még mindig nagyon lassú megjelenés következtében a folyóirat teljesen elveszítheti a gyors publikációhoz szokott nyugati szakemberek bizalmát. *Klaniczay Tibor* főtítkár javasolta, hogy a végrehajtó bizottság fejezze ki elismerését a szerkesztőségnek, mert valóban eredményesen dolgoztak, s a folyóirat tudományos színvonala is emelkedett. Javasolta, hogy újuljon meg a lap tanácsadó testülete, a nemzetközi szerkesztőbizottság is, hogy valóban hatékonyabb segítséget kaphassanak a folyóirat gondozói. Tárgyalni kell az

Akadémiai Kiadóval a Hungarian Studies terjesztési struktúrájának átalakításáról, jobb szervezéséről. Addig azonban a főtítkár kérte a szerkesztőség tagjainak további áldozatkész munkáját.

Nyerges Judit szervező titkár ismertette a Társaság életében, taglétszámában bekövetkezett változásokat. Ebben az évben 34 új taggal gyarapodott a Társaság: 13 fő magyarországi, 21 külföldi. Hét tag elhunyt, köztük *Paul Ariste* tiszteleti tag és *Király István* alelnök. Magyarországról 562, külföldről 421 tagja van a Társaságnak, a létszám 983 fő. Sajnos, a tagok egyharmada elég passzív, körlevelekre nem reagálnak, a kongresszusokon nem vesznek részt, tagdíjat sem fizetnek, és semmilyen igénnyel nem keresik meg a titkárságot.

Visóczki Márta gazdasági vezető a Társaság anyagi helyzetéről számolt be a vezetőségnek. Elmondta, hogy a Társaság bevételei tulajdonképpen csak a szintentartáshoz elegendők, de a költségek (nyomda, posta, infrastrukturális kiadások stb.) állandó növekedésével hamarosan ez a szint sem tartható. Ebben az évben sikerült támogatást kapni a Hungarológiai Értesítő kiadásának fedezésére, azonban a kongresszusi kötet megjelenítése, az Értesítő újabb évfolyamainak gyors kiadása, valamint ezek vonzataként a postaköltség ismét óriási nehézségek elé állítja a Társaság költségvetését.

Sivirsky Antal, a számvizsgáló bizottság elnöke jelentésében hangsúlyozta, hogy a pénzügyek kezelésében, könyvelésében mindent példás rendben talált a bizottság. Javasolta, hogy a vezetőség mondjon köszönetet a Magyar Tudományos Akadémiának, az Osvát Alapítványnak és a Kulturális és történelmi emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása program tanácsának a támogatásért. Áttekintette a bizottság a tagdíjfizetéseket is, és sajnálattal állapította meg, hogy a tagdíjfizetési kötelezettségüket eddig objektív okok miatt teljesíteni nem tudók feltehetően ezután sem tudják ezt megtenni, mert várható, hogy a volt szocialista országok áttérnek egymás közt is a dollárelszámolásra, a nemzeti valuták továbbra sem válthatók át. Kérte a vezetőséget, tekintsen el a volt szocialista országokban élők esetében attól, hogy több évre visszamenőleg meg kelljen fizetniök tagdíjhátralékukat. Kéréséről a végrehajtó bizottság a következő ülésen dönt majd.

Bo Wickman elnök megköszönte a vezetőség tagjainak részvételét, munkáját, s berekesztette az ülést.

Ny. J.